

การศึกษาความสัมพันธ์ของการจัดการเรียนรู้ตามกรอบหลักสูตรแกนกลางอาเซียน
กับความเข้าใจที่คงทนในสาระการเรียนรู้อาเซียนศึกษาของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6
สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปราจีนบุรีเขต 2

The Study of Correlation of the Learning Management Follow the
ASEAN Curriculum Sourcebook and the Students' Desired Understanding
in the ASEAN Study of the Pratomsuksa 6 Students
in Prachinburi Primary Educational Service Area 2

รุ่งฤดี สัตตะโส* และภิรดี วัชรสินธุ์
บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยสวนดุสิต

Rungrudee Sattaso* and Phiradee Watcharasin

Graduate School, Suan Dusit University

Received: December 16, 2019

Revised: February 8, 2020

Accepted: February 12, 2020

บทคัดย่อ

การวิจัยเรื่องการศึกษาความสัมพันธ์ของการจัดการเรียนรู้ตามกรอบหลักสูตรแกนกลางอาเซียนกับความเข้าใจที่คงทนในสาระการเรียนรู้อาเซียนศึกษาของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปราจีนบุรีเขต 2 มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาสภาพการจัดการเรียนรู้ตามกรอบหลักสูตรแกนกลางอาเซียน 2) ศึกษาความเข้าใจที่คงทนของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ที่ผ่านการจัดการเรียนรู้ตามกรอบหลักสูตรแกนกลางอาเซียนและ 3) ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างการจัดการเรียนรู้ตามกรอบหลักสูตรแกนกลางอาเซียนกับความเข้าใจที่คงทนของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 การวิจัยครั้งนี้ใช้ระเบียบวิธีวิจัยเชิงบรรยาย (Descriptive Research) เก็บรวบรวมข้อมูลสภาพการจัดการเรียนรู้ตามกรอบหลักสูตรแกนกลางอาเซียนจากกลุ่มตัวอย่างครู จำนวน 286 คน ซึ่งได้จากการสุ่มแบบแบ่งชั้นภูมิ ด้วยแบบสำรวจที่มีความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.92 และวัดความเข้าใจที่คงทนของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 จำนวน 130 คน ซึ่งได้จากการสุ่มแบบแบ่งชั้นภูมิตามสัดส่วนนักเรียน ด้วยแบบทดสอบที่มีความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.80 ผลการศึกษาพบว่า 1) การจัดการเรียนรู้ตามกรอบหลักสูตรแกนกลางอาเซียนของสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปราจีนบุรีเขต 2 ในภาพรวมมีการปฏิบัติงานระดับมาก มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.55 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.13 2) ผลการวัดความเข้าใจที่คงทนของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ที่ได้รับการจัดการเรียนรู้ตามกรอบหลักสูตรแกนกลางอาเซียนมีความเข้าใจที่คงทนอยู่ในระดับดี โดยมีค่าเฉลี่ย

เท่ากับ 17.48 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 4.15 และ 3) สภาพการจัดการเรียนรู้ตามกรอบหลักสูตรแกนกลางอาเซียนมีความสัมพันธ์เชิงบวกกับความเข้าใจที่คงทนของนักเรียนในระดับปานกลาง และเมื่อวิเคราะห์ถึงปัจจัยที่ส่งผลต่อความเข้าใจที่คงทนของนักเรียนพบว่า สภาพการจัดการเรียนรู้ตามกรอบหลักสูตรแกนกลางอาเซียน เทรดเฉลี่ยในปีการศึกษาก่อนหน้า และการอ่านรู้เรื่อง ร่วมกันอธิบายความเข้าใจที่คงทนของนักเรียนได้ร้อยละ 58.3 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

คำสำคัญ: หลักสูตรแกนกลางอาเซียน การจัดการเรียนรู้ ความเข้าใจที่คงทน

Abstract

The study of correlation between the learning management following the ASEAN Curriculum Sourcebook and the students' desired understanding in the ASEAN study of the Pratomsuksa 6 students in Prachinburi Primary Educational Service Area 2 aimed to 1) study the school's conditions of the learning management following the ASEAN Curriculum Sourcebook in Prachinburi Primary Educational Service Area 2. 2) study the Pratomsuksa 6 students' desired understanding by using the learning management following the ASEAN Curriculum Sourcebook and 3) study the correlation between the learning management following the ASEAN Curriculum Sourcebook and the Pratomsuksa 6 students' desired understanding in Prachinburi Primary Educational Service Area 2. This research was descriptive research which collected the data of the conditions of learning management following the ASEAN Curriculum Sourcebook from 286 teachers derived by stratified random sampling with a reliable measurement instrument (Cronbach's alpha = 0.92). In addition, the data of the students' desired understanding was collected from 130 students derived by stratified random sampling with a reliable achievement test (KR20 = 0.80). The results of the research were 1) the overall learning management following the ASEAN Curriculum Sourcebook was shown at the high level, with the mean of 3.55 and the standard deviation (S.D.) of 0.13. 2) the students' desired understanding was rated at the good level with the means of 17.48 and the standard deviation (S.D.) of 4.15. and 3) the learning management following the ASEAN Curriculum Sourcebook was positively correlated with the students' desired understanding at the medium level. Regarding the analysis of the factors influencing the students' desired understanding, it was found that the learning management following the ASEAN Curriculum Sourcebook, GPA in previous academic year and literacy altogether explained the students' desired understanding at 58.3 percent at the statistical significance level of .01.

Keyword: ASEAN Curriculum Sourcebook, Learning Management, Desired Understanding

บทนำ

ประเทศสมาชิกอาเซียนทั้งสิบประเทศได้เข้าสู่การเป็น “ประชาคมอาเซียน” (ASEAN Community) การรวมตัวในเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ที่มีสันติภาพและรุ่งเรืองนี้เป็นไปเพื่อสร้างอำนาจต่อรองกับประเทศอื่น ๆ ที่กำลังมีบทบาทสำคัญในเศรษฐกิจระดับภูมิภาค ผลลัพธ์ที่เกิดจากการจัดตั้งประชาคม สังคม และวัฒนธรรมอาเซียน คือ ประเทศสมาชิกมีเครื่องมือที่ครอบคลุมและมีประสิทธิภาพในการแก้ปัญหา ซึ่งทำให้ประชาชนของประเทศสมาชิกมีความอยู่ดีกินดี และมีฐานะทางสังคมที่ทัดเทียมกัน โดยได้กำหนดให้สาขาการศึกษาเป็นเครื่องมือในการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ตอบสนองการสร้างประชาคมอาเซียนทั้ง 3 เสาหลัก (Office of the Basic Education Commission, 2014)

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (สพฐ.) โดยสำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษาตระหนักถึงความสำคัญดังกล่าวจึงได้ดำเนินการนำหลักสูตรแกนกลางอาเซียนมาใช้เป็นแนวทางในการจัดการเรียนรู้ในประเทศไทย ตามโครงการเกี่ยวกับการจัดการเรียนรู้สู่ประชาคมอาเซียน ได้แก่ โครงการพัฒนาสู่ประชาคมอาเซียน (Spirit of ASEAN) และได้พิจารณาเห็นว่ามีความจำเป็นอย่างยิ่งที่จะสร้างศักยภาพให้แก่สถานศึกษาและเขตพื้นที่การศึกษาเกี่ยวกับความเป็นประชาคมอาเซียน เพื่อเตรียมความพร้อมในการเป็นประชาคมอาเซียน จึงจัดทำหลักสูตรแกนกลางอาเซียน (ASEAN Curriculum Sourcebook) และเอกสารการบริหารจัดการเรียนรู้สู่ประชาคมอาเซียน อันจะเป็นการเตรียมความพร้อมของเด็กไทยเพื่อการอยู่ร่วมกับพลเมืองของประเทศต่าง ๆ ในประชาคมอาเซียน (Institute of Academic Quality Development (DEU), 2016) จากนั้น ในปีการศึกษาต่อมา สพฐ. จึงได้มีนโยบายให้สถานศึกษาสามารถนำหลักสูตรแกนกลางอาเซียนไปใช้เป็นแนวทางการจัดการเรียนรู้ โดยการบูรณาการเข้ากับหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 และจัดกิจกรรมการเรียนรู้เกี่ยวกับประชาคมอาเซียนในรายวิชาพื้นฐาน 8 กลุ่มสาระการเรียนรู้ หรือรายวิชาเพิ่มเติม หรือกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน ตลอดจนกิจกรรมเสริมหลักสูตรได้ เพื่อเตรียมเยาวชนให้มีความพร้อมในการใช้ชีวิต มีสมรรถนะที่สำคัญ มีจิตสำนึกความเป็นพลเมืองไทย และพลเมืองอาเซียน สร้างคุณลักษณะอันพึงประสงค์ในการเข้าสู่ประชาคมอาเซียน ภายใต้คำขวัญ “หนึ่งวิสัยทัศน์ หนึ่งอัตลักษณ์ หนึ่งประชาคม” (One Vision, One Identity, One Community) ตามบริบทและความพร้อมของสถานศึกษา (Office of the Basic Education Commission, 2014)

ในปัจจุบันสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานีเขต 2 ซึ่งเป็นสถานศึกษาสังกัด สพฐ. ได้มีการปรับปรุงหลักสูตรให้สอดคล้องกับการเปลี่ยนแปลงทางด้านสังคม การเมือง เศรษฐกิจ ความเจริญก้าวหน้าทางวิทยาการ และสนองความต้องการของผู้เรียน ชุมชน ท้องถิ่น และสังคมยึดหลักเศรษฐกิจพอเพียงตามแนวพระราชดำริ อีกทั้งได้มีการนำหลักสูตรแกนกลางอาเซียนมาใช้ร่วมกับหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 ผ่านโครงการจัดการศึกษาเพื่อเตรียมคนเข้าสู่ประชาคมอาเซียน สิ่งที่สำคัญอีกประการหนึ่งที่สถานศึกษาได้มีการปรับกระบวนการ คือ การจัดการเรียนการสอน ซึ่งได้มีการบูรณาการเนื้อหาอาเซียนตามกรอบหลักสูตรแกนกลางอาเซียนเข้ากับหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 เพื่อให้ผู้เรียนเกิดผลการเรียนรู้ตามมาตรฐานการเรียนรู้และตัวชี้วัดของทั้ง 2 หลักสูตร

หนึ่งในผลลัพธ์การเรียนรู้ตามกรอบหลักสูตรแกนกลางอาเซียนที่สำคัญที่นักเรียนจำเป็นต้องมีและได้รับการพัฒนา คือ ความเข้าใจที่คงทนของนักเรียน (Students' Desired Understanding) ซึ่งหมายถึง ศักยภาพในการเรียนรู้ของผู้เรียนหลังจากที่เรียนรู้ตามกรอบเนื้อหาอาเซียน และเรียนรู้จากประสบการณ์ทั้งทางตรง และทางอ้อมเพื่อทำความเข้าใจสิ่งที่ได้เรียนรู้อย่างถ่องแท้ จนเกิดเป็นความรู้ ทักษะ ความสามารถในการปฏิบัติ บรรลุตามจุดมุ่งหมายการเรียนรู้ ตลอดจนการแสดงออกถึงพฤติกรรมการเรียนรู้ และความเข้าใจที่คงอยู่อย่างยั่งยืน ซึ่งการพัฒนาความเข้าใจที่คงทนให้เกิดขึ้นกับผู้เรียนจะเป็นการพัฒนาให้เกิดคุณลักษณะ 6 ประการ คือ 1) ความสามารถในการอธิบาย 2) การตีความ 3) การประยุกต์ใช้ 4) การมีมุมมองที่หลากหลาย 5) การมีความรู้สึกร่วม และ 6) การรู้จักตนเอง การจัดการเรียนรู้ให้ผู้เรียนเกิดความเข้าใจที่คงทน จึงต้องอาศัย กระบวนการที่เป็นระบบโดยเฉพาะการบูรณาการเนื้อหา วิธีการเรียนรู้ และการวัดประเมินผลเพื่อตรวจสอบ การเรียนรู้ของผู้เรียนได้

จากความสำคัญของการใช้หลักสูตรแกนกลางอาเซียน และความสำคัญของการพัฒนาความเข้าใจที่คงทนของนักเรียนดังกล่าว จึงเป็นเหตุจูงใจที่นำไปสู่การศึกษากระบวนการจัดการเรียนรู้ของครูในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานีบุรีเขต 2 ว่ามีสภาพการจัดการเรียนรู้โดยการบูรณาการหลักสูตรแกนกลางอาเซียนกับกลุ่มสาระการเรียนรู้ต่าง ๆ มากน้อยเพียงใด และการจัดการเรียนรู้ตามกรอบหลักสูตรแกนกลางอาเซียนของครูส่งผลต่อความเข้าใจที่คงทนของนักเรียนหรือไม่ โดยใช้พื้นฐานการวัดความเข้าใจตามกรอบแนวทางของหลักสูตรแกนกลางอาเซียน ตลอดจนศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อความเข้าใจที่คงทนของนักเรียนเพื่อนำข้อมูลสภาพการจัดการเรียนรู้มาใช้ประโยชน์ในการปรับปรุงและพัฒนาการเรียน ผ่านการจัดกิจกรรมการเรียนรู้เชิงบูรณาการและการพัฒนาคุณภาพผู้เรียนให้มีความเข้าใจที่คงทนต่อไป

วัตถุประสงค์

1. เพื่อศึกษาสภาพการจัดการเรียนรู้ตามกรอบหลักสูตรแกนกลางอาเซียนของสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานีบุรีเขต 2
2. เพื่อศึกษาความเข้าใจที่คงทนของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ที่เรียนรู้ผ่านหลักสูตรแกนกลางอาเซียนในกรอบเนื้อหาที่ 5 การทำงานร่วมกันเพื่ออนาคตที่ยั่งยืน กลุ่มสาระวิทยาศาสตร์
3. เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างสภาพการจัดการเรียนรู้ตามกรอบหลักสูตรแกนกลางอาเซียนและตัวแปรที่เกี่ยวข้องกับความเข้าใจที่คงทนในสาระการเรียนรู้อาเซียนศึกษาของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานีบุรีเขต 2

แนวคิดทฤษฎีที่เกี่ยวข้อง

หลักสูตรแกนกลางอาเซียน (ASEAN Curriculum Sourcebook) หมายถึง กรอบแนวทางในการจัดการศึกษาและจัดการเรียนการสอนในสถานศึกษาตามสาระของหลักสูตรแกนกลางอาเซียน ซึ่งกำหนดด้วย 5 เนื้อหา ได้แก่ ความรู้เกี่ยวกับอาเซียน การเห็นคุณค่าของอัตลักษณ์และความหลากหลาย การเชื่อมโยงโลกและท้องถิ่น การส่งเสริมความเสมอภาคและความยุติธรรม และการทำงานร่วมกันเพื่ออนาคตที่ยั่งยืน

โดยใช้ช่องทางในการจัดการเรียนรู้ผ่านช่องทาง 4 ช่องทาง ได้แก่ ประชาชน สถานที่ สื่อ และแนวคิด ทั้งนี้ เป้าหมายของหลักสูตรมุ่งให้ผู้เรียนมีความรู้ ทักษะการเรียนรู้ และเจตคติที่ดีสามารถนำสิ่งที่ได้เรียนรู้ไปประยุกต์ใช้ และตอบสนองต่อโลกที่มีการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว

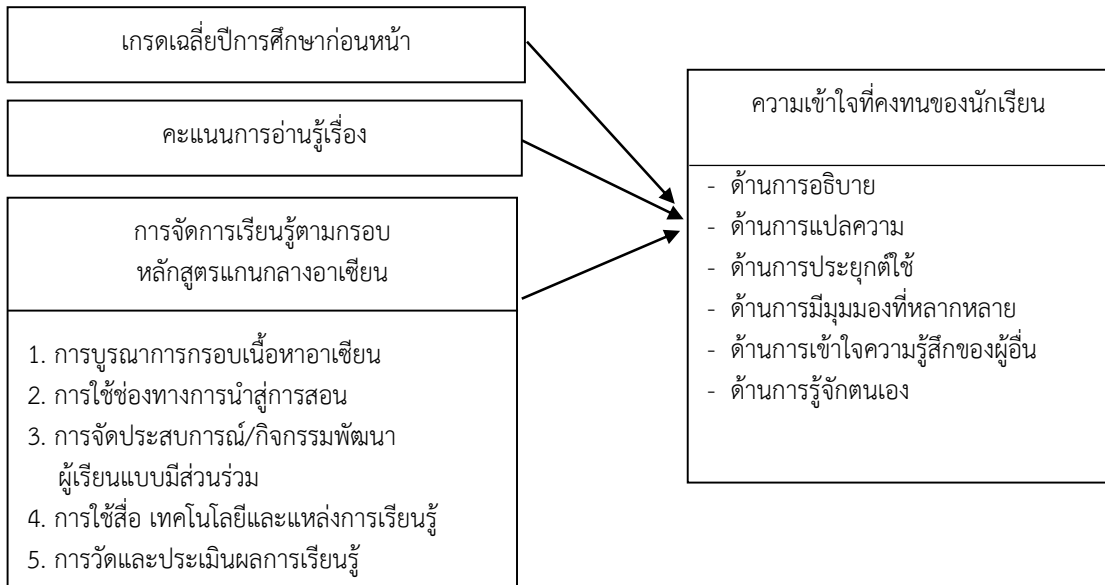
Wiggins and McTighe (2001) ได้ชี้ให้เห็นถึงความแตกต่างระหว่างความรู้ (knowledge) และความเข้าใจที่คงทน (Desired Understanding) ว่าความเข้าใจมีความเลื่อนไหลถ่ายโยงไปยังบริบท ทัศนคติอื่น ๆ ได้ การแสดงออกถึงความเข้าใจที่แท้จริง คือ นักเรียนนำความรู้ และทักษะไปใช้ในสถานการณ์อื่น ๆ ซึ่งต่างไปจากสิ่งที่ทำเป็นประจำ ลักษณะของความเข้าใจที่คงทนจะอยู่ในรูปแบบของผลลัพธ์ ร่องรอย หลักฐาน ชิ้นงาน หรือผลผลิตในระดับที่ยอมรับได้เป็นการกำหนดเป้าหมายสำคัญ ซึ่งต้องระบุให้ชัดเจนทั้งด้านความรู้ ว่าผู้เรียนจะมีความรู้อะไรบ้าง ด้านทักษะซึ่งผู้เรียนควรทำอะไรได้ในระดับใด และด้านเจตคติที่ผู้เรียนควรมี ความรู้สึกที่ดีต่อสิ่งที่เรียนอย่างไร สิ่งนี้เป็นหลักสำคัญในการพิจารณา เพื่อการเตรียมการจัดการเรียนรู้ให้เหมาะสม การวัดและการประเมินผลการเรียนรู้ที่เป็นความเข้าใจที่คงทนของผู้เรียนวิธีที่เหมาะสมที่สุด คือ การประเมินผลตามสภาพจริง แต่อาจจะประเมินด้วยการทดสอบร่วมด้วยก็ได้ โดยการทดสอบที่ใช้ควรเป็นการทดสอบประเภทเขียนตอบ เพื่อจะได้แน่ใจว่าผู้เรียนมีความรู้ และทักษะที่สำคัญอย่างแท้จริง นอกจากนี้ ผู้สอนยังสามารถตัดสินใจได้ว่าเมื่อผู้เรียนนำเสนอ สาริต หรือแสดงออกนั้นเป็นความรู้ความเข้าใจแท้จริง โดยสามารถตรวจสอบความเข้าใจ 6 ประการ (Six Facets of Desired Understanding) ซึ่งได้แก่ 1) ความสามารถอธิบายเรื่องราวต่าง ๆ 2) ความสามารถตีความหมาย 3) ความสามารถประยุกต์ใช้ความรู้ได้อย่างมีประสิทธิภาพ 4) ความสามารถรับรู้ และแสดงมุมมองในภาพกว้าง 5) ความสามารถในการบอกคุณค่าที่คนอื่นมองไม่เห็น หรือ คิดว่ายากที่จะเชื่อได้ด้วยการพิสูจน์ และ 6) ความสามารถทางด้านสติปัญญา และความเป็นตัวตนของตนเอง

การจัดการเรียนรู้เกี่ยวกับประชาคมอาเซียนที่สอดคล้องกับหลักสูตรแกนกลางอาเซียน มีกรอบการดำเนินงาน คือ การขับเคลื่อนสู่ประชาคมอาเซียน การจัดทำหลักสูตรสถานศึกษาที่เน้นอาเซียน และการจัดทำหน่วยการเรียนรู้ กลุ่มเป้าหมาย หรือผู้ให้ข้อมูลในการจัดการเรียนรู้เกี่ยวกับประชาคมอาเซียนที่สำคัญที่สุด คือ ครู ซึ่งถือได้ว่าเป็นบุคคลสำคัญที่จะช่วยในการติดตามผลการนำหลักสูตรแกนกลางอาเซียนสู่การปฏิบัติ การจัดการเรียนรู้เกี่ยวกับประชาคมอาเซียนที่สอดคล้องกับหลักสูตรแกนกลางอาเซียน มีจัดการเรียนการสอนตามกรอบแนวทางทั้ง 5 กรอบเนื้อหาของหลักสูตรแกนกลางอาเซียน โดยบูรณาการร่วมกับหลักสูตรแกนกลางขั้นพื้นฐาน พ.ศ. 2551 ผ่านกิจกรรมการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ส่งเสริมการคิดวิเคราะห์ คิดสร้างสรรค์ กระบวนการกลุ่ม และการเรียนรู้เพื่อเสริมสร้างทักษะของผู้เรียน นอกจากนั้นแล้วหลักสูตรยังกำหนดการจัดการเรียนรู้เป็นรายด้าน ประกอบด้วย ด้านการบูรณาการกรอบเนื้อหาอาเซียน ด้านการใช้ช่องทางการนำสู่การสอน ด้านการจัดประสบการณ์/กิจกรรมพัฒนาผู้เรียนแบบมีส่วนร่วม ด้านการใช้สื่อ เทคโนโลยี และแหล่งการเรียนรู้ รวมถึงด้านการวัดและประเมินผล

กรอบแนวคิด

การวิจัยเรื่องการศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างการจัดการเรียนรู้ตามกรอบหลักสูตรแกนกลางอาเซียนกับความเข้าใจที่คงทนในสาระการเรียนรู้อาเซียนศึกษาของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปราจีนบุรีเขต 2 ในครั้งนี้ ผู้วิจัยมุ่งศึกษาตัวแปรความเข้าใจที่คงทนของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ซึ่งผ่านการจัดการเรียนรู้ตามกรอบหลักสูตรแกนกลางอาเซียนว่าอยู่ในระดับใดและได้

รับอิทธิพลจากตัวแปรอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง ได้แก่ เกรดเฉลี่ยปีการศึกษาที่ผ่านมา คะแนนการอ่านรู้เรื่อง และสภาพการจัดการเรียนรู้ตามกรอบหลักสูตรแกนกลางอาเซียนหรือไม่ โดยมีกรอบแนวคิดที่ว่า การจัดการเรียนรู้ตามกรอบหลักสูตรแกนกลางอาเซียน เกรดเฉลี่ยปีการศึกษาที่ผ่านมา คะแนนการอ่านรู้เรื่อง ส่งผลต่อความเข้าใจที่คงทนของนักเรียน ดังต่อไปนี้

ภาพที่ 1 กรอบแนวคิดในการวิจัย

สมมติฐานการวิจัย

- สมมติฐานที่ 1: เกรดเฉลี่ยปีการศึกษาที่ผ่านมา มีความสัมพันธ์กับความเข้าใจที่คงทนของนักเรียน
- สมมติฐานที่ 2: คะแนนการอ่านรู้เรื่อง มีความสัมพันธ์กับความเข้าใจที่คงทนของนักเรียน
- สมมติฐานที่ 3: สภาพการจัดการเรียนรู้ตามกรอบหลักสูตรแกนกลางอาเซียน มีความสัมพันธ์กับความเข้าใจที่คงทนของนักเรียน
- สมมติฐานที่ 4: เกรดเฉลี่ยปีการศึกษาที่ผ่านมา คะแนนการอ่านรู้เรื่อง และสภาพการจัดการเรียนรู้ตามกรอบหลักสูตรแกนกลางอาเซียน ร่วมกันพยากรณ์ความเข้าใจที่คงทนของนักเรียนได้

ระเบียบวิธีวิจัย

การวิจัยเรื่องการศึกษาความสัมพันธ์ของการจัดการเรียนรู้ตามกรอบหลักสูตรแกนกลางอาเซียนกับความเข้าใจที่คงทนในสาระการเรียนรู้อาเซียนศึกษาของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปราจีนบุรี เขต 2 ครั้งนี้ ใช้ระเบียบวิธีวิจัยเชิงบรรยาย โดยมีขั้นตอนการดำเนินการดังนี้

1. ประชากรในการวิจัยครั้งนี้ประกอบด้วย 2 กลุ่ม ได้แก่ กลุ่ม 1 ครูในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปราชญ์บุรีเขต 2 จำนวน 113 โรงเรียน จำนวน 985 คน ซึ่งเป็นผู้ให้ข้อมูลสภาพการจัดการเรียนรู้ตามกรอบหลักสูตรแกนกลางอาเซียน และกลุ่ม 2 นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปราชญ์บุรีเขต 2 จำนวน 113 โรงเรียน จำนวน 1,308 คน (Prachinburi Primary Educational Service Area 2, 2019) ซึ่งผู้วิจัยเก็บรวบรวมข้อมูลความเข้าใจที่คงทนของนักเรียนโดยใช้การทดสอบ

2. กลุ่มตัวอย่างในการวิจัยได้แก่ ครูในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปราชญ์บุรีเขต 2 จำนวน 286 คน ซึ่งได้จากการสุ่มอย่างตัวอย่างแบบชั้นภูมิ (Stratified Random Sampling) และกลุ่มตัวอย่างนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ซึ่งได้จากการสุ่มอย่างตัวอย่างแบบชั้นภูมิเช่นเดียวกัน โดยกำหนดจำนวนตามสัดส่วนของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 และนำมาใช้เป็นกลุ่มตัวอย่างร้อยละ 10 ทำให้ได้กลุ่มตัวอย่างนักเรียน จำนวน 130 คน จากโรงเรียนขนาดเล็ก กลาง ใหญ่ โดยใช้จำนวนนักเรียนในสถานศึกษาเป็นเกณฑ์

3. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ แบบสำรวจสภาพการจัดการเรียนรู้ตามกรอบหลักสูตรแกนกลางอาเซียนใช้สำหรับเก็บรวบรวมข้อมูลกับครู และแบบทดสอบวัดความเข้าใจที่คงทนตามกรอบเนื้อหาที่ 5 การทำงานร่วมกันเพื่ออนาคตที่ยั่งยืน กลุ่มสาระการเรียนรู้วิทยาศาสตร์ใช้สำหรับเก็บรวบรวมข้อมูลกับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปราชญ์บุรี เขต 2

4. ขั้นตอนการดำเนินการวิจัย

4.1 การสร้างเครื่องมือและตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือ ได้แก่ 1) แบบสำรวจสภาพการจัดการเรียนรู้ตามกรอบหลักสูตรแกนกลางอาเซียน เพื่อศึกษาสภาพการจัดการเรียนการสอนของครูตามกรอบหลักสูตรแกนกลางอาเซียน โดยศึกษาการจัดการเรียนรู้ใน 5 ด้าน คือ การบูรณาการกรอบเนื้อหาอาเซียน การใช้ช่องทางการนำสู่การสอน การจัดประสบการณ์/กิจกรรมพัฒนาผู้เรียนแบบมีส่วนร่วมการใช้สื่อเทคโนโลยี และแหล่งการเรียนรู้ การวัด และประเมินผลการเรียนรู้ โดยใช้เกณฑ์การประเมินระดับคุณภาพตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือด้านความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity) โดยผู้เชี่ยวชาญ 5 ท่าน จากนั้นเมื่อได้ร่างข้อคำถาม ผู้วิจัยนำมาหาค่าดัชนีความสอดคล้องระหว่างข้อคำถามกับจุดประสงค์ (IOC) แล้วนำมาปรับปรุงแก้ไขตามคำแนะนำของผู้เชี่ยวชาญ ได้ข้อคำถามที่มีค่า IOC อยู่ระหว่าง 0.6-1.0 จากการนำไปทดลองใช้ (Try Out) ได้ค่าความเชื่อมั่นของเครื่องมือ (Reliability) เท่ากับ 0.96 2) แบบทดสอบวัดความเข้าใจที่คงทนของนักเรียนที่ผ่านการจัดการเรียนรู้ตามกรอบหลักสูตรแกนกลางอาเซียน กรอบเนื้อหาที่ 5 การทำงานร่วมกัน เพื่ออนาคตที่ยั่งยืน กลุ่มสาระการเรียนรู้วิทยาศาสตร์ ใช้สำหรับวัดความเข้าใจที่คงทนของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 มีลักษณะเป็นแบบทดสอบแบบปรนัยแบบเลือกตอบ ปรนัยแบบถูก-ผิด และแบบอัตนัยในฉบับเดียวกัน จำนวน 19 ข้อ คะแนนรวม 28 คะแนน ผู้วิจัยได้ตรวจสอบคุณภาพด้านความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหาโดยผู้เชี่ยวชาญ 5 ท่าน ได้ข้อคำถามที่มีค่า IOC อยู่ระหว่าง 0.6-1.0 จากนั้นนำไปทดลองใช้และนำมาหาค่าความยากง่าย (p) ได้ค่า p ระหว่าง 0.4-0.8 ค่าอำนาจจำแนก (r) อยู่ระหว่าง 0.33-0.83 และได้ค่าความเชื่อมั่น (Reliability) ชนิด KR-20 เท่ากับ 0.80

4.2 การเก็บรวบรวมข้อมูลแบ่งเป็น 2 ระยะ ระยะที่ 1 ได้แก่ การเก็บข้อมูลสภาพการจัดการเรียนรู้ตามกรอบหลักสูตรแกนกลางอาเซียน โดยใช้แบบสำรวจสภาพการจัดการเรียนรู้ตามกรอบหลักสูตรแกนกลาง

อาเซียนจากครูผู้สอน และระยะที่ 2 การเก็บข้อมูลความเข้าใจที่คงทนของนักเรียน 130 คน โดยใช้แบบทดสอบ วัดความเข้าใจที่คงทนของนักเรียนที่ผ่านการจัดการเรียนรู้ตามกรอบหลักสูตรแกนกลางอาเซียนโดยครูผู้สอน ในโรงเรียนเดียวกันกับนักเรียน 130 คน

4.3 การศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างการจัดการเรียนรู้ตามกรอบหลักสูตรแกนกลางอาเซียนกับความเข้าใจที่คงทนของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปราจีนบุรี เขต 2 โดยการวิเคราะห์สหสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรรายคู่ ได้แก่ เกรดเฉลี่ยปีการศึกษาก่อนหน้า (ปีการศึกษา 2561) คะแนนการอ่านรู้เรื่องของนักเรียนและสภาพการจัดการเรียนรู้ตามกรอบหลักสูตรแกนกลางอาเซียนกับความเข้าใจที่คงทนของนักเรียน ด้วยการวิเคราะห์สหสัมพันธ์ของเพียร์สัน (Pearson's Product-moment Correlation) และการวิเคราะห์ความสัมพันธ์เชิงสาเหตุระหว่างตัวแปรสภาพการจัดการเรียนรู้ตามกรอบหลักสูตรแกนกลางอาเซียน ซึ่งสำรวจจากครู 130 คน ที่สอนนักเรียน 130 คน ที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง ตลอดจนตัวแปรที่เกี่ยวข้อง ได้แก่ เกรดเฉลี่ยปีการศึกษาก่อนหน้าและการอ่านรู้เรื่องที่มีความสัมพันธ์ต่อความเข้าใจที่คงทนของนักเรียนทั้ง 130 คน ดังกล่าว

ผลการศึกษา

1. ผลการศึกษาสภาพการจัดการเรียนรู้ตามกรอบหลักสูตรแกนกลางอาเซียนของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปราจีนบุรีเขต 2 ใน 5 ด้านประกอบด้วย การบูรณาการกรอบเนื้อหาอาเซียน การใช้ช่องทางการนำสู่การสอน การจัดประสบการณ์/กิจกรรมพัฒนาผู้เรียนแบบมีส่วนร่วม การใช้สื่อเทคโนโลยีและแหล่งการเรียนรู้ และการวัดและประเมินผล เมื่อพิจารณาในภาพรวมพบว่า การจัดการเรียนรู้ตามกรอบหลักสูตรแกนกลางอาเซียนของสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปราจีนบุรีเขต 2 มีการปฏิบัติงานในระดับมาก โดยมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.55 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.13 (ระดับการปฏิบัติ 1-5) ทั้งนี้ด้านที่มีการปฏิบัติงานมากเป็นอันดับแรก คือ การจัดประสบการณ์/กิจกรรมพัฒนาผู้เรียนแบบมีส่วนร่วม มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.61 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.07 รองลงมา คือ การวัดและประเมินผลการเรียนรู้ มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.59 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.13 การใช้สื่อเทคโนโลยีและแหล่งการเรียนรู้ มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.57 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.18 และการบูรณาการกรอบเนื้อหาอาเซียน มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.47 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.10 ตามลำดับ ส่วนด้านที่มีการปฏิบัติงานในระดับปานกลางคือการใช้ช่องทางการนำสู่การสอน ซึ่งมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.37 ดังตารางที่ 1

2. การศึกษาความเข้าใจที่คงทนของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ซึ่งผ่านการเรียนรู้ตามกรอบหลักสูตรแกนกลางอาเซียนของสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปราจีนบุรีเขต 2 โดยใช้แบบทดสอบวัดความเข้าใจที่คงทนทดสอบกับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 จากนั้นนำมาคำนวณเป็นคะแนน แยกตามองค์ประกอบของตัวแปรความเข้าใจที่คงทน 6 ด้าน คะแนนเต็มรวมทุกด้าน 28 คะแนน โดยด้านการอธิบายมีคะแนนเต็ม 7 คะแนน ด้านการตีความมีคะแนนเต็ม 5 คะแนน ด้านการประยุกต์ใช้มีคะแนนเต็ม 5 คะแนน ด้านการมีมุมมองที่หลากหลายมีคะแนนเต็ม 4 คะแนน ด้านการมีความรู้สึกร่วมมีคะแนนเต็ม 3 คะแนน และด้านการรู้จักตนเองมีคะแนนเต็ม 4 คะแนน ผลการศึกษา พบว่า ในภาพรวมนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 มีค่าเฉลี่ยคะแนนความเข้าใจที่คงทน (คะแนนเต็มรวมทุกด้าน 28 คะแนน) เท่ากับ 17.48 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 4.15 ซึ่งแสดงว่านักเรียนมีความเข้าใจที่คงทนอยู่ในระดับดี แต่เนื่องจาก

ตารางที่ 1 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานรายด้านของสภาพการจัดการเรียนรู้ตามกรอบหลักสูตรแกนกลาง อาเซียนของสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานีบุรีเขต 2

ด้านที่	สภาพการจัดการเรียนรู้	\bar{X}	S.D.	ระดับการปฏิบัติ
1.	การบูรณาการกรอบเนื้อหาอาเซียน	3.47	0.10	มาก
2.	การใช้ช่องทางการนำสู่การสอน	3.37	0.00	ปานกลาง
3.	การจัดประสบการณ์/กิจกรรมพัฒนาผู้เรียนแบบมีส่วนร่วม	3.61	0.07	งานมาก
4.	การใช้สื่อ เทคโนโลยีและแหล่งการเรียนรู้	3.57	0.18	มาก
5.	การวัดและประเมินผลการเรียนรู้	3.59	0.13	มาก
ค่าเฉลี่ยรวมทุกด้าน		3.55	0.13	มาก

แต่ละองค์ประกอบมีคะแนนไม่เท่ากัน ผู้วิจัยจึงได้ทำการปรับคะแนนดิบเป็นคะแนนมาตรฐาน Z-Score และ T-Score ดังตารางที่ 2 เมื่อพิจารณาจากคะแนนที่ปรับเป็นคะแนนมาตรฐานที่ T-Score พบว่า ค่าเฉลี่ยคะแนนมาตรฐานที่อยู่ในระดับดี ($\bar{X} = 50.00$) เมื่อเปรียบเทียบคะแนนเฉลี่ยมาตรฐานที่รายด้าน คะแนนเฉลี่ยมาตรฐานที่ด้านการอธิบายมีค่าสูงสุดเท่ากับ 66.34 ซึ่งอยู่ในระดับดี รองลงมา คือ ด้านการรู้จักตนเองมีคะแนนเฉลี่ยมาตรฐานที่เท่ากับ 58.19 และด้านการประยุกต์ใช้มีคะแนนเฉลี่ยมาตรฐานที่เท่ากับ 57.36 ตามลำดับ ซึ่งอยู่ในระดับดีเช่นเดียวกัน โดยด้านที่มีคะแนนเฉลี่ยมาตรฐานที่ต่ำที่สุด อยู่ในระดับปรับปรุง คือ ด้านการมีความรู้สึกร่วม ได้คะแนนเฉลี่ยมาตรฐานที่เท่ากับ 46.84 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลความเข้าใจที่คงทนของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ตามกรอบหลักสูตรแกนกลางอาเซียนกรอบเนื้อหาที่ 5 การทำงานร่วมกันเพื่อนาคตที่ยั่งยืน กลุ่มสาระการเรียนรู้วิทยาศาสตร์ แสดงดังตารางที่ 2

ตารางที่ 2 แสดงค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของคะแนนความเข้าใจที่คงทนของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 จำแนกตามองค์ประกอบ 6 ด้าน (N = 130)

องค์ประกอบ	คะแนนเต็ม	\bar{X} (คะแนนดิบ)	S.D.	Z Score	S.D. Z Score	T Score	S.D. t Score	ระดับ ความ เข้าใจ
การอธิบาย	7	4.85	1.51	1.63	1.51	66.34	15.09	ดี
การตีความ	5	3.86	1.00	0.18	1.00	51.82	10.02	ดี
การประยุกต์ใช้	5	3.58	1.26	0.74	1.26	57.36	12.63	ดี
การมีมุมมองที่หลากหลาย	4	2.55	1.25	0.51	1.25	55.06	12.52	ดี
การมีความรู้สึกร่วม	3	1.52	0.83	-0.32	0.83	46.84	8.28	ปรับปรุง
การรู้จักตนเอง	4	1.87	1.78	0.82	1.78	58.19	17.76	ดี
รวม	28	17.48	4.15	0.00	1.00	50.00	10.00	ดี

3. การศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างสภาพการจัดการเรียนรู้ตามกรอบหลักสูตรแกนกลางอาเซียนกับความเข้าใจที่คงทนของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานีเขต 2 โดยการวิเคราะห์สหสัมพันธ์ของเพียร์สัน สรุปได้ว่า ตัวแปรที่มีความสัมพันธ์กับความเข้าใจที่คงทนของนักเรียน ประกอบด้วย เกรดเฉลี่ยในปีการศึกษาที่ผ่านมา การอ่านรู้เรื่อง และสภาพการจัดการเรียนรู้ตามกรอบหลักสูตรแกนกลางอาเซียน โดยตัวแปรทั้งหมดมีความสัมพันธ์เชิงบวกกับความเข้าใจที่คงทนของนักเรียนในระดับปานกลาง ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์รายคู่ (Correlation Coefficient: r) เท่ากับ 0.40, 0.38, 0.58 ตามลำดับ ดังตารางที่ 3

ตารางที่ 3 ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างสภาพการจัดการเรียนรู้ตามกรอบหลักสูตรแกนกลางอาเซียนและตัวแปรที่เกี่ยวข้องกับความเข้าใจที่คงทนของนักเรียน

	เกรดเฉลี่ย	การอ่านรู้เรื่อง	สภาพการจัดการเรียนรู้ตามกรอบหลักสูตรอาเซียน	ความเข้าใจที่คงทน
เกรดเฉลี่ย	1.00			
การอ่านรู้เรื่อง	0.64**	1.00		
สภาพการจัดการเรียนรู้ตามกรอบอาเซียน	0.17	0.33**	1.00	
ความเข้าใจที่คงทน	0.40**	0.38**	0.58**	1.00

$p < 0.01^{**}$

เมื่อวิเคราะห์ถึงปัจจัยที่ส่งผลต่อความเข้าใจที่คงทนของนักเรียนโดยการวิเคราะห์การถดถอย พบว่า เกรดเฉลี่ยในภาคการศึกษาที่ผ่านมา การอ่านรู้เรื่อง และสภาพการจัดการเรียนรู้ตามกรอบหลักสูตรแกนกลางอาเซียน สามารถร่วมกันอธิบายความเข้าใจที่คงทนของนักเรียนได้ร้อยละ 58.3 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 โดยปัจจัยที่ส่งผลต่อความเข้าใจที่คงทนของนักเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ได้แก่ เกรดเฉลี่ยในปีการศึกษาที่ผ่านมา ($\beta = 2.06$) และสภาพการจัดการเรียนรู้ตามกรอบหลักสูตรแกนกลางอาเซียน ($\beta = 0.13$) ดังตารางที่ 4

ตารางที่ 4 สัมประสิทธิ์การถดถอยและการทดสอบทางสถิติเพื่อทำนายความเข้าใจที่คงทนของนักเรียน

ตัวแปร	สัมประสิทธิ์การถดถอยมาตรฐาน (β)	ความคลาดเคลื่อนมาตรฐาน	สัมประสิทธิ์การถดถอย (b)	t	P
ค่าคงที่	-2.19	1.75		-1.25	0.214
เกรดเฉลี่ย (X_1)	2.06	0.54	0.31	3.85**	0.000
คะแนนการอ่านรู้เรื่อง (X_2)	-0.05	0.08	-0.54	-0.64	0.526
สภาพการจัดการเรียนรู้ตามกรอบอาเซียน (X_3)	0.13	0.01	0.68	10.32**	0.000

$**p < 0.01$

$R = 0.771$ $R^2 = 0.595$ $R^2_{\text{adjust}} = 0.583$

ทั้งนี้จากการพิจารณาค่าสัมประสิทธิ์การถดถอยพบว่า ตัวแปรที่มีความสัมพันธ์กับความเข้าใจที่คงทนของนักเรียนอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ 0.01 ได้แก่ เกรดเฉลี่ยปีการศึกษา ก่อนหน้า (x_1) และสภาพการจัดการเรียนรู้ตามกรอบอาเซียน (x) โดยมีค่าสัมประสิทธิ์การถดถอย (β) เท่ากับ 2.06 และ 0.13 ตามลำดับ ซึ่งหมายความว่า เกรดเฉลี่ยของนักเรียนในปีการศึกษา ก่อนหน้า และสภาพการจัดการเรียนรู้ตามกรอบหลักสูตรแกนกลางอาเซียน เป็นตัวแปรทำนายที่สามารถพยากรณ์ความเข้าใจที่คงทนของนักเรียนได้ นั่นคือนักเรียนที่มีเกรดเฉลี่ยในปีการศึกษา ก่อนหน้าสูง และสังกัดในสถานศึกษาที่มีการจัดการเรียนรู้ตามกรอบหลักสูตรแกนกลางอาเซียนอยู่ในระดับมากจะมีความเข้าใจที่คงทนสูงกว่านักเรียนที่มีเกรดเฉลี่ยในปีการศึกษา ก่อนหน้าต่ำและสังกัดในสถานศึกษาที่ไม่ได้จัดการเรียนรู้ตามกรอบหลักสูตรแกนกลางอาเซียน หรือมีผลการปฏิบัติงานในระดับต่ำ ในขณะที่ตัวแปรการอ่านรู้เรื่อง แม้ว่าจะมีความสัมพันธ์กับความเข้าใจที่คงทนของนักเรียน ($r = 0.38, p < 0.01$) แต่เมื่อพิจารณาค่าสัมประสิทธิ์การถดถอย (β) ซึ่งเท่ากับ -0.05 พบว่า ตัวแปรดังกล่าวเป็นตัวแปรทำนายที่ไม่สามารถอธิบายความเข้าใจที่คงทนของนักเรียนได้อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

อภิปรายผล

1. จากผลการวิจัยพบว่า สภาพการจัดการเรียนรู้ตามกรอบหลักสูตรแกนกลางอาเซียน มีการปฏิบัติงานในระดับมาก ทั้งนี้เนื่องจากการจัดการเรียนรู้ตามกรอบหลักสูตรแกนกลางอาเซียนส่งเสริมให้มีความก้าวหน้าในการขับเคลื่อนสู่ประชาคมอาเซียนของสถานศึกษา ตามแนวทางการนำหลักสูตรแกนกลางอาเซียนสู่การปฏิบัติ ในการนำหลักสูตรแกนกลางอาเซียนไปใช้ได้มีการสร้างความเข้าใจ โดยการจัดอบรมเชิงปฏิบัติการเพื่อสร้างความเข้าใจเกี่ยวกับจุดมุ่งหมาย สาระสำคัญของหลักสูตร มีการจัดทำคู่มือหลักสูตร อีกทั้งมีการสร้างโรงเรียนเครือข่าย เพื่อขยายผลการนำหลักสูตรแกนกลางอาเซียนสู่การปฏิบัติ ทำให้สถานศึกษาสามารถนำไปประยุกต์ใช้ได้อย่างเป็นรูปธรรม สอดคล้องเป็นไปในทิศทางเดียวกัน ทั้งนี้เนื่องจากการจัดการเรียนรู้ตามกรอบหลักสูตรแกนกลางอาเซียนส่งเสริมให้มีความก้าวหน้าในการขับเคลื่อนสู่ประชาคมอาเซียนของสถานศึกษา ซึ่งสอดคล้องกับแนวทางการนำหลักสูตรแกนกลางอาเซียนสู่การปฏิบัติของ สพฐ. ที่ได้เตรียมความพร้อมในการเข้าสู่ประชาคมอาเซียน โดยดำเนินโครงการพัฒนาสู่ประชาคมอาเซียน (Spirit of ASEAN) โครงการ Education Hub โครงการส่งเสริมและพัฒนาการเรียนการสอนภาษาอังกฤษและภาษาของประเทศสมาชิกอาเซียน เพื่อส่งเสริม สนับสนุน และสร้างความเข้มแข็งให้บุคลากรของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา และสถานศึกษาทุกแห่งมีความพร้อมในการขับเคลื่อนการพัฒนาสู่ประชาคมอาเซียน (Office of the Basic Education Commission, 2014)

2. จากการทดสอบวัดความเข้าใจที่คงทนของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ตามกรอบเนื้อหาที่ 5 การทำงานร่วมกันเพื่อนาคตที่ยั่งยืน กลุ่มสาระการเรียนรู้วิทยาศาสตร์ ผลการวิจัย พบว่า ความเข้าใจที่คงทนของนักเรียนทั้ง 6 ด้าน ประกอบด้วย การอธิบาย การตีความ การประยุกต์ใช้ การมีมุมมองที่หลากหลาย การมีความรู้สึกร่วม และการรู้จักตนเอง ในภาพรวมอยู่ในระดับดี นักเรียนส่วนมากสามารถอธิบายแนวคิด เหตุการณ์ อย่างมีเหตุผล สามารถตีความและแปลความหมายให้ชัดเจนอีกทั้งสามารถเชื่อมโยงสู่ชีวิตจริง และนำความรู้ที่นำไปประยุกต์ใช้ในสถานการณ์ใหม่ ๆ จากมุมมองที่หลากหลาย รวมทั้งสามารถเข้าใจความรู้สึกของผู้อื่น และรู้จักตนเอง โดยด้านที่มีคะแนนมากที่สุด คือ ด้านการอธิบาย ทั้งนี้เนื่องจากการจัดสภาพการเรียนรู้

ตามกรอบหลักสูตรแกนกลางอาเซียนสามารถสร้างให้นักเรียนมีประสบการณ์ทั้งทางตรงและทางอ้อมที่จะทำให้เกิดความเข้าใจได้เป็นอย่างดี ซึ่งสอดคล้องกับแนวความคิดของ Wiggins and McTighe (2001) ที่เสนอว่า ความรู้และความสามารถที่คงทนจะเกิดขึ้นได้จากการกระตุ้นความรู้เดิมของผู้เรียนให้คุ้นเคยกับความรู้ใหม่ มีการเสริมสร้างผสมผสานเชื่อมโยงให้เป็นความรู้และความสามารถที่คงทน ซึ่งการแสดงออกถึงความเข้าใจที่แท้จริงวัดได้จากการที่นักเรียนสามารถนำความรู้และทักษะไปปฏิบัติในชีวิตประจำวันได้อย่างคล่องแคล่ว หรือนำไปประยุกต์ใช้ในสถานการณ์อื่น ๆ ซึ่งต่างไปจากสิ่งที่ทำเป็นประจำ

สำหรับความเข้าใจที่คงทนของนักเรียนในด้านการมีความรู้สึกร่วมซึ่งอยู่ในระดับควรปรับปรุง อาจเนื่องมาจากนักเรียนมีความคุ้นชินกับการจัดการเรียนรู้เชิงบรรยายในรูปแบบเดิม ๆ ที่เป็นการปฏิบัติตามครูมากกว่าการเรียนรู้แบบร่วมมือรวมพลังที่นักเรียนจะสามารถมีบทบาทเป็นผู้กำกับการเรียนรู้ด้วยตนเองและได้แสดงความคิดอย่างเต็มที่ โดยไม่มีความกังวลว่าจะถูก หรือผิด และการที่จะเกิดความรู้สึกร่วมในการเรียนรู้ขึ้นได้ผู้เรียนจะต้องมีแรงจูงใจในสิ่งเหล่านั้น การวัดและประเมินติดตามผลการเรียนรู้ต้องกระตุ้นให้เกิดความสนใจแบบเชิงรุก ดังนั้นครูควรจัดการเรียนรู้โดยมีการกระตุ้น และสร้างสิ่งเร้าให้นักเรียนได้แสดงความคิดเห็นอย่างอิสระ และส่งเสริมให้นักเรียนให้กล้าคิดโดยไม่กลัวว่าความคิดของตนนั้นจะถูกหรือผิด โดยมีครูเป็นผู้มีบทบาทในการให้คำชี้แนะอยู่บนพื้นฐานความถูกต้องและมีคุณธรรม ซึ่งจะทำให้นักเรียนมีพัฒนาการและเห็นความสำคัญของการแสดงความคิดเห็น

3. สภาพการจัดการเรียนรู้ตามกรอบหลักสูตรแกนกลางอาเซียนซึ่งมีความสัมพันธ์ทางบวกกับความเข้าใจที่คงทนของนักเรียนในระดับปานกลาง สะท้อนถึงศักยภาพของการดำเนินงานที่เสริมสร้างทักษะของผู้เรียนผ่านทางช่องทางของการเรียนรู้ คือ ประชาชน สถานที่ สื่อ แนวคิด ด้วยการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบบูรณาการสาระการเรียนรู้เกี่ยวกับอาเซียนในรายวิชาพื้นฐาน หรือกำหนดรายวิชาเพิ่มเติมเกี่ยวกับอาเซียน การใช้สื่อเทคโนโลยี แหล่งการเรียนรู้ และการสร้างบรรยากาศในการเรียนรู้ รวมถึงสิ่งแวดล้อมในสถานศึกษาที่ส่งเสริมการพัฒนาผู้เรียนสู่ประชาคมอาเซียน พร้อมทั้งสร้างประสบการณ์ทางตรงและทางอ้อม ซึ่งการพัฒนาดังกล่าวจะนำไปสู่การพัฒนาความเข้าใจที่คงทนของนักเรียนให้อยู่ระดับที่สูงขึ้นได้ ผลการศึกษาดังกล่าวสอดคล้องกับเฉลิม ฟักอ่อน (Fangon, 2007) ที่ได้กล่าวถึงความเข้าใจที่คงทนว่าคือความเข้าใจที่เกิดขึ้นคงทนติดอยู่อย่างยาวนานกับผู้เรียนหลังสิ้นสุดการเรียนรู้ในหน่วยการเรียนรู้หรือแผนการจัดการเรียนรู้นั้น ทั้งยังเป็นความรู้ความเข้าใจที่ฝังแน่น ผู้เรียนสามารถนำความรู้ ความเข้าใจและทักษะที่ได้รับไปประยุกต์ใช้จนส่งผลกระทบต่อชีวิตในภายภาคหน้า และผลการศึกษาของ อารยา แก้วมณี (Kaewmanee, 2015) ซึ่งศึกษาแนวทางการพัฒนาการบริหารจัดการเรียนรู้สู่อาเซียน และได้พบว่า การกำหนดแผนการดำเนินงานยุทธศาสตร์ของโรงเรียน การสร้างความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับการบริหารจัดการเรียนรู้สู่อาเซียนสู่การปฏิบัติ การที่ผู้บริหารเป็นผู้นำในการสร้างเครือข่าย การจัดตารางสอนให้ผู้เรียนเข้าไปศึกษาความรู้และทำกิจกรรมในศูนย์อาเซียนศึกษา โรงเรียนมีการจัดทำแผนการนิเทศอย่างเป็นระบบ การปรับปรุงระบบสื่อสารให้ทันสมัยในรูปแบบที่หลากหลาย ตลอดจนการดำเนินกิจกรรมอาเซียนศึกษาอย่างสม่ำเสมอ มีส่วนสำคัญในการพัฒนานักเรียนให้มีความรู้ ความเข้าใจในบทบาทการเป็นพลเมืองอาเซียนได้ดีขึ้น

4. ปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อความเข้าใจที่คงทนของนักเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ได้แก่ เกรดเฉลี่ยในปีการศึกษาก่อนหน้า และสภาพการจัดการเรียนรู้ตามกรอบหลักสูตรแกนกลางอาเซียน ทั้งนี้เนื่องจากเกรดเฉลี่ย

ของนักเรียนเป็นการวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนที่ว่าด้วยความรู้ ความสามารถของบุคคลอันเป็นผลมาจากการจัดเรียนการสอนของครูซึ่งมีมาตรฐานตัวชี้วัดของหลักสูตรกำหนดไว้เป็นแนวทางอย่างชัดเจน อีกทั้งการจัดการเรียนรู้ตามกรอบหลักสูตรแกนกลางอาเซียนมีแนวทางในการปฏิบัติที่แจ้งให้ครูทราบเป็นระยะ ๆ ตลอดจนการบูรณาการเนื้อหาอาเซียนเข้ากับหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐานก็เพื่อมุ่งให้ผู้เรียนเกิดผลการเรียนรู้ตามมาตรฐานการเรียนรู้และตัวชี้วัดของทั้ง 2 หลักสูตร ตามมาตรฐานของหลักสูตรสถานศึกษาที่กำหนดไว้ ครูจึงสามารถกำกับการเรียนรู้และพัฒนานักเรียนตามกรอบแนวทางในหลักสูตรได้อย่างเป็นระบบ ทำให้นักเรียนเกิดการพัฒนาความเข้าใจที่คงทนในที่สุด

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

1. นำผลการศึกษาปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับความเข้าใจที่คงทนของนักเรียนไปใช้เป็นข้อมูลสารสนเทศในการประกอบการวางแผนการจัดการเรียนการสอนที่จะส่งผลต่อการเรียนรู้และการพัฒนาการของนักเรียนสำหรับปีการศึกษาถัดไป

2. จากผลการวิจัยพบว่า สภาพการจัดการเรียนรู้ตามกรอบหลักสูตรแกนกลางอาเซียนมีความสัมพันธ์กับความเข้าใจที่คงทน ดังนั้นสถานศึกษาจึงควรจัดสภาพการเรียนรู้ตามกรอบหลักสูตรอาเซียนโดยบูรณาการเรียนรู้ออกไปกับการสอนในชั้นเรียนและส่งเสริมให้นักเรียนเรียนรู้อย่างต่อเนื่องเพื่อให้นักเรียนเกิดความเข้าใจที่คงทนมากขึ้น

3. สามารถนำเครื่องมือวิจัย ได้แก่ แบบสำรวจสภาพการจัดการเรียนตามกรอบหลักสูตรแกนกลางอาเซียนและแบบทดสอบวัดความเข้าใจที่คงทนของนักเรียนตามกรอบเนื้อหาที่ 5 การทำงานร่วมกันเพื่ออนาคตที่ยั่งยืน กลุ่มสาระการเรียนรู้วิทยาศาสตร์ ไปประยุกต์เพื่อเป็นแนวทางสำหรับการสร้างเครื่องมือและใช้เป็นเกณฑ์พิจารณาสำหรับการออกแบบเครื่องมือวัดในงานวิจัยที่เกี่ยวข้องต่อไป

ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรมีการศึกษาเกี่ยวกับการประเมินผลการใช้หลักสูตรแกนกลางอาเซียนสู่การปฏิบัติเพื่อนำมาปรับปรุงหลักสูตรสถานศึกษาแต่ละแห่งให้ได้มาตรฐานมากยิ่งขึ้น

2. เนื่องจากยังมีนักเรียนที่มีความเข้าใจที่คงทนในระดับปรับปรุงอยู่ ดังนั้นอาจจะมีตัวแปรที่สามารถทำนายความเข้าใจที่คงทนของนักเรียนได้อีกหลายตัวแปร ในการศึกษาครั้งต่อไปจึงควรได้มีการศึกษาถึงตัวแปรทำนายอื่น ๆ ที่อาจส่งผลต่อความเข้าใจที่คงทน

3. ควรมีการศึกษาความเข้าใจที่คงทนโดยเน้นศึกษาทั้งในด้านความรู้ความสามารถและพัฒนาการของนักเรียนโดยใช้การวิจัยผสมผสานระหว่างเชิงปริมาณกับเชิงคุณภาพ เช่น ใช้การสัมภาษณ์ และสังเกตพฤติกรรมของนักเรียนเพื่อให้ได้ข้อมูลเชิงลึก

เอกสารอ้างอิง

เฉลิม พักอ่อน. (2550). เอกสารประกอบการประชุมปฏิบัติการออกแบบการสอนตามแนว Backward Design.

สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาลำพูนเขต 1.

- สถาบันพัฒนาคุณภาพวิชาการ (พว). (2559). **คู่มือครู กิจกรรมอาเซียนศึกษา ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5**. กรุงเทพฯ: พัฒนาคุณภาพวิชาการ (พว.).
- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. (2557). **คู่มือหลักสูตรอาเซียน (ASEAN Curriculum Sourcebook)**. กรุงเทพฯ: ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย.
- สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาปราจีนบุรีเขต 2. (2562). **ข้อมูลอัตรากำลังครู 10 มิถุนายน 2562**. [Online]. Available: <https://sites.google.com/a/prachinburi2.go.th/Pracinburi-khet2/klumbrihar-ngan-bukhkhhl> [2562, กรกฎาคม 21].
- อารยา แก้วมณี. (2559). **การบริหารจัดการเรียนรู้สู่ประชาคมอาเซียนของกลุ่มโรงเรียนสหวิทยาเขตหนองหญ้าไซ**. ปรินญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัยมหาวิทยาลัยศิลปากร.
- Wiggins, D. and WctTighe, J. (2001). "What is Backward Design?" in Understanding by Design. Association for Supervision and Curriculum Development 1998.

Translated Thai References

- Fangon, C. (2007). **Workshop Documents Along the Line Backward Design**. the Students in Lamphun Primary Educational Service Area 1. (in Thai)
- Institute of Academe Quality Development (DEU). (2016). **Teacher Manual for ASEAN Studies in Grade 5**. Bangkok: Academic Quality Development Company Limited. (in Thai)
- Office of the Basic Education Commission. (2014). **ASEAN Curriculum Sourcebook**. Bangkok: Agricultural Cooperative Federation of Thailand Limited. (in Thai)
- Prachinburi Primary Educational Service Area 2. (2019). **Teacher Data 10 June 2019**. (Online). Search on 21 July 2019. The source: <https://sites.google.com/a/prachinburi2.go.th/Pracinburi-khet2/klumbrihar-ngan-bukhkhhl>. (in Thai)
- Kaewmanee A. (2015). **The ASEAN Community Learning Management of Sahawittayakhet Nongyasai School Cluster** The Degree Master of Education Program in Education Administration. Silpakorn University. (in Thai)

คณะผู้เขียน

นางสาวรุ่งฤดี สัตตะโส

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยสวนดุสิต

เลขที่ 295 ถนนนครราชสีมา เขตดุสิต กรุงเทพมหานคร 10300

e-mail: ranranra@hotmail.com

ดร. ภิรดี วัชรสินธุ์

อาจารย์ประจำหลักสูตรการวิจัยและประเมินทางการศึกษา

มหาวิทยาลัยสวนดุสิต 295 ถนนนครราชสีมา เขตดุสิต กรุงเทพมหานคร 10300